

สารนิพนธ์เรื่อง	ผลกระทบต่อประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับศุลกากร เมื่ออาเซียน ก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
คำสำคัญ	ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน
นักศึกษา	ยุวดี เจริญสกุลรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.วิสูตร คูยานนท์
หลักสูตร	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2559

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบต่อประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับศุลกากร เมื่ออาเซียนก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในต้นปี 2559 โดยจะทำให้ประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) 10 ประเทศ สามารถส่งออกสินค้าของตนที่มีฐานการผลิตในภูมิภาคอาเซียนไปจำหน่ายในประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยตนเองได้โดยปลอดภาษี หรือได้ลดหย่อนภาษีที่ครอบคลุมสินค้าเกือบทุกประเภท ตามความตกลงภายใต้ (ROAD MAP) เขตการค้าเสรีอาเซียน ส่วนการค้าระหว่างประเทศสมาชิก AEC กับประเทศที่อยู่นอก AEC (Extra AEC trade) ยังต้องเสียภาษีขาเข้าตามพิกัดอัตราศุลกากรของแต่ละประเทศสมาชิกตามเดิม จึงส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในเรื่องภาษีศุลกากรเป็นอย่างมาก ทั้งในทางบวกและทางลบ ที่ระบบพิกัดอัตราศุลกากรยังครอบคลุมไม่ถึงสำหรับสินค้าจำนวนมาก

การศึกษานี้ ผู้เขียนมุ่งศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area) มาตรการทางกฎหมายหลักเกณฑ์และสาระสำคัญของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) รวมถึงวิเคราะห์ปัญหาผลกระทบต่อประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับศุลกากรเมื่ออาเซียนก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) พร้อมทั้งสรุปผลการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะ ด้วยการนำปัญหาอันเกิดจากการที่ประเทศไทยได้ทำความตกลงเขตการค้าเสรีในหลายระดับ ทั้งความตกลงเขตการค้าเสรีระดับทวิภาคี ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นคู่ภาคีเองโดยตรง เช่น ที่ทำกับประเทศออสเตรเลีย ตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement : TAFTA) และที่ทำกับประเทศนิวซีแลนด์ ตามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership Agreement : TNZCEPA) และในขณะเดียวกัน ได้ทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศดังกล่าวอีก ในความตกลงเขตการค้าเสรีในระดับภูมิภาคในฐานะที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่ ความตกลงเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-

ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (Agreement Establishing the ASEAN-Australia New Zealand Free Trade Area : AANZFTA) จึงก่อให้เกิดความซับซ้อนในเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) ทำให้ผู้นำเข้าสามารถเลือกใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ได้ทั้งความตกลงเขตการค้าเสรีในระดับทวิภาคี คือ ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement : TAFTA) และความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership Agreement : TNZCEPA) หรือ ระดับ ใน ภูมิภาค ตามความตกลงเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (Agreement Establishing the ASEAN-Australia New Zealand Free Trade Area : AANZFTA) และขอมคาดการณ์ได้ว่าผู้นำเข้าจะเลือกใช้ความตกลงที่ให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่ตนมากที่สุด หากได้รับแหล่งกำเนิดสินค้าตามความตกลงฯ นั้นๆ แล้ว นอกจากนี้ ยังมีประเด็นปัญหากรณีที่เคยมีข่าวโด่งดังกรณีผู้นำเข้าสินค้าวิสกี้ที่ผลิตจากสกอตแลนด์แต่นำมาบรรจุในประเทศฟิลิปปินส์และนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย โดยเสียภาษีภายใต้ AFTA อันเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตด้วยการแอบอ้าง ปลอมแปลง สวมสิทธิ์สัญชาติของสินค้า เพื่อให้ได้แหล่งกำเนิดสินค้าในอาเซียน ด้วยหวังที่จะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น สารนิพนธ์ฉบับนี้จึงได้นำปัญหาดังกล่าวมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงผลกระทบที่กรมศุลกากรต้องสูญเสียรายได้จำนวนมหาศาลที่ไม่สามารถจัดเก็บภาษีอากรได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย พร้อมทั้งได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวซึ่งสามารถทำได้ด้วยการเจรจา โดยวิเคราะห์ถึงสินค้าแต่ละชนิดตามประเภทพิกัดฯ และประเทศคู่ภาคีเป็นสำคัญ ทั้งนี้ หากฝ่ายใดมีอำนาจต่อรองมากกว่าย่อมได้เปรียบในทางการค้า ส่วนฝ่ายที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่าย่อมต้องยอมตามข้อตกลงในการเจรจานั้น